

Läraren och demokratin The Teacher and Democracy

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: LLD01B

Version: 6.0

Fastställd av: Institutionsstyrelsens kursplaneutskott 2010-08-11

Gäller från: HT 2010

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Utbildningsvetenskap (G2F)

Utbildningsområde: Undervisning

Ämnesgrupp: Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Förkunskapskrav: För studenter som läser en 210 hp-utbildning gäller:

- Godkänt resultat i Allmänt utbildningsområde 1, 30 högskolepoäng
- Deltagande i en inriktning där minst 45 högskolepoäng ska vara godkända, därav all VFU

För studenter som läser en 270 hp-utbildning gäller:

- Godkänt resultat i allmänt utbildningsområde 1, 30 högskolepoäng
- Godkänt resultat i inriktning 1, 60 högskolepoäng
- Deltagande i inriktning 2 där minst 45 högskolepoäng ska vara godkända, därav all VFU.

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Innehåll

Delkurs 1: Demokratins villkor, 22,5 hp

Delkursen har som bas internationella konventioner och deklarationer rörande mänskliga rättigheter och hållbar utveckling. I kursen diskuteras de utmaningar och möjligheter som globaliseringen innebär i förhållande till samhällets och demokratins värdegrund. Delkursen belyser vidare de grundläggande värderingar gällande demokrati, etik, jämlikhet och jämställdhet, vilka berör såväl relationer mellan människor som människors förhållande till det omgivande samhället och miljön. I anslutning till detta problematiseras de maktfaktorer som påverkar individen på ett globalt, lokalt och individuellt plan. Vidare diskuteras den ökande mångfald som kännetecknar barns och elevers bakgrund och hur etnicitet, klass och kön präglar lärande och livsvillkor. Inom kursens ramar kommer studenten också att erbjudas möjlighet att utforska konstnärliga arbetsformer som vägar till kunskap. Konflikthanteringsmetoder studeras i relation till konkreta fall.

Under delkursens gång löper ett projektarbete där studenterna gruppvis ges möjlighet att tillämpa de kunskaper som tillgodogörs under delkursen. Projektarbetet består av en undersökning med utgångspunkt i delkursens innehåll. Arbetet avrapporteras i slutet av delkursen genom framläggande och försvar av undersökningen samt opponering på kurskamraters undersökning.

I delkursen tas även upp hur digitala medier påverkar samhället och demokratiska processer samt hur studenter kan söka och värdera digitala publikationer. I delkursen ingår verksamhetsförlagd utbildning.

Slutligen behandlas språkinläring, språkutveckling och språkanvändning i svenska som andraspråk. I momentet informationssökning introduceras studenterna i hur man söker och använder informationskällor med i huvudsak vetenskaplig litteratur.

Delkurs 2: Specialpedagogiska perspektiv 7,5 hp

Delkursen belyser grundläggande frågeställningar inom specialpedagogiken liksom specialpedagogikens roll inom förskolan/skolan i ett historiskt perspektiv. Delkursen diskuterar och klarlägger vidare den specialpedagogiska vardagspraxisens konsekvenser på individ-, grupp- och organisationsnivå. Specialpedagogikens praxis diskuteras ur ett klass-, köns- och etnicitetsperspektiv. Normalitetsbegreppet behandlas och frågor om inkludering och exkludering lyfts fram. För området relevant lagstiftning och styrdokument bearbetas.

Mål

Delkurs 1: Demokratins villkor, 22,5 hp

Efter genomgången delkurs skall studenten kunna:

- definiera och exemplifiera begreppet demokrati och visa kunskaper om och problematisera demokratins villkor
- redogöra för internationella och nationella konventioner och deklarationer om mänskliga rättigheter och miljöfrågor kopplat till människors levnadsvillkor
- planera och genomföra en gestaltning där estetiska uttrycksformer används i syfte att belysa människans livsvillkor
- redovisa kunskaper om identitetsbildning, attityder och fördomar i förskola/skola och i samhället i stort
- exemplifiera hur arbete med olika spekter på hållbar utveckling kan omsättas i arbete med barn och ungdomar
- analysera och problematisera konsekvenser av dagens samhällsutveckling och den egna livsstilen i relation till en hållbar utveckling
- redogöra för olika konflikthanteringsmetoders tillämpning
- redogöra för betydelsen av klass, kön och etnicitet i undervisningssituationer och vid val av stoff
- planera, genomföra, analysera och redovisa en empirisk undersökning utifrån kursens innehåll
- redogöra för språkinläring, språkutveckling och språkanvändning i svenska som andraspråk
- söka och värdera digitala publikationer
- använda multimedia för att förmedla ett budskap
- redogöra för regler kring digital publicering
- beskriva hur digitala medier påverkar samhället och demokratiska processer.
- söka, lokalisera och kritiskt granska information utifrån ett specifikt behov med inriktning mot vetenskapliga artiklar

Utöver ovanstående mål gäller målen för verksamhetsförlagd utbildning AUO2.

Delkurs 2: Specialpedagogiska perspektiv 7,5 hp

Efter genomgången delkurs skall studenten kunna redogöra för:

- hur människor med funktionshinder respektive elever i behov av särskilt stöd beskrivits förr och beskrivs nu
- samhällets olika insatser för barn/elever i behov av särskilt stöd
- olika arbetssätt för barn/elever i behov av särskilt stöd
- interna och externa stödresurser
- hur val av arbetssätt kan analyseras och motiveras
- hur inkluderande arbetsformer och arbetsklimat kan skapas
- hur ett åtgärdsprogram kan skrivas
- hur grundläggande begrepp och teorier om inläring i matematik respektive läs- och skrivinläring kan analyseras och motiveras ur ett specialpedagogiskt perspektiv

Undervisningsformer

Delkurs 1: Demokratins villkor, 22,5 hp

Studiegruppsarbete, föreläsningar, handledning, workshops, seminarier, laborationer, gestaltning och verksamhetsförlagd utbildning. Studenterna skriver yrkesdagbok.

Delkurs 2: Specialpedagogiska perspektiv 7,5 hp

Föreläsningar, seminarier och studiegruppsarbeten.

Undervisningen bedrivs på svenska. Dock kan undervisning på engelska förekomma om kursansvarig anser det nödvändigt.

Examinationsformer och betygsskala

Delkurs 1: Demokratins villkor, 22,5 hp

Delkursen examineras i form av redovisat studiegruppsarbete, projektarbete, närvaro vid estetiska workshops och gruppredovisningar, litteraturseminarier, enskild skriftlig tentamen samt enskilda skriftliga inlämningar.

Delkurs 2: Specialpedagogiska perspektiv 7,5 hp

Delkursen examineras genom skriftliga uppgifter. Dessa redovisas såväl i grupp som individuellt.

Varje examination skall erbjudas vid fem (5) tillfällen, varav tre (3) inom loppet av ett år. Detta gäller även för kurser som

upphör.

När det gäller den verksamhetsförlagda utbildningen skall studenten ha rätt till två (2) praktiktillfällen.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Delkurs 1: Demokratins villkor, 22,5 hp

Före kursstart genomförs ett planeringsmöte med studenterna. Delkursen utvärderas muntligt i studiegruppen efter halva delkursen. Vid delkursens slut görs en enskild, skriftlig utvärdering.

Delkurs 2: Specialpedagogiska perspektiv 7,5 hp

Studenterna inbjuds till ett planeringsmöte före delkursens start. Kursen avslutas med digital utvärdering, som skall vara vägledande för utveckling av kommande kurser.

Övrigt

Kursen utgör termin 2 i det allmänna utbildningsområdet på Lärarutbildningen.

Kursplanen är fastställd av Lärarutbildningsnämnden 2007-08-27.

Bilaga: Litteraturlista för Läraren och demokratin (LLD01B)

Delkurs 1: Demokratins villkor, 22,5 hp

Litteratur

Axelsson, Monica (red.) (1999). *Tvåspråkiga barn och skolframgång - mångfalden som resurs*. Spånga: Rinkeby språkforskningsinstitut. (15 s.)

Bartley, Kristina (2007). Skolans demokratiuppdrag förstärks - om rätten till skadestånd för kränkande behandling. I *Perspektiv på demokrati*. Borås: Högskolan i Borås, Institutionen för pedagogik. (Skrift nr 1, 2007). (31 s.)

Bartley, Kristina (2001). FN:s konvention om barnets rättigheter – Om perspektiv och innehåll med relevans för skolan. *Utbildning och Demokrati*. Vol 10, Nr 2, (s 25-37). (12 s.)

Dovemark, Marianne (2007). *Ansvar – hur lätt är det? Om ansvar, flexibilitet och valfrihet i en föränderlig skola*. Lund: Studentlitteratur. (198 s.)

Gibbons, Pauline (2006). *Stärk språket Stärk lärandet Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråkselever i klassrummet*. Uppsala: Hallgren & Fallgren Studieförlag AB. (199 sid.)

Godani, Guhn (2004). *Till en pedagog från en psykolog*. Stockholm: Rädda Barnen. (112 s.)

Gudmundsson, Ulla (2006). Religion, modernitet och politik. *Religion, politik och globalisering - Religionsdidaktiska perspektiv*. Föreningen Lärare i religionskunskap. Årsbok 2006 årgång 38. (12 s.)

Hedin, Maria (2008). *Jämfäställdhet: en del av skolans värdegrund*. Stockholm: Liber. (125 s.)

Held, David (red.) (2004). *A globalizing world? – Culture, economics, politics*. London: Routledge. (15 s.)

HomO (2003). *Tystnadens tyranni - om heterosexualiteten som norm och homofobi i skolan*. (Elektronisk) Stockholm: HomO. Tillgänglig:
http://www.homo.se/upload/homo/pdf_homo/tystnadens_tyranni.pdf (11 s.)

Kamali, Masoud (2005:41) Ett europeiskt dilemma. Strukturell/institutionell diskriminering i De los Reyes, Paulina & Kamali, Masoud (2005). *Bortom vi och dom: teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering: rapport*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer. (42 s.)

Ladberg, Gunilla (2003). *Barn med flera språk*. Stockholm: Liber. (124 s.)

Larsson, Liv (2007). *Lilla känsloboken: vår inre skattkarta : [lär dig att höra vad dina känslor berättar om]*. Svensbyn: Friare liv konsult. (90 s.)

Lindberg, Inger (2002). Myter om tvåspråkighet. (Elektronisk) *Språkvård* nr 4 2002. Tillgänglig:
<http://www.sprakradet.se/2228> (5 s.)

Lunneblad, Johannes (2009). *Förskolan och mångfalden: Motsägelser och möjligheter*. Lund: Studentlitteratur. (143 s.)

Matsumoto, David Ricky (2000). *Culture and psychology: people around the world*. 2. ed. Australia: Wadsworth Thomson Learning. (15 s.)

Måhlberg, Kerstin & Sjöblom, Maud (2002). *Lösningssinriktad pedagogik: för en roligare skola*. Stockholm: Mareld. (157 s.)

Oius, Pernilla (2009). Att förhandla islam i den svenska skolan. *Religion & Livsfrågor* nr 2 2009. (15 s.)

Regeringskansliet (2003). *Agenda 21, en sammanfattning*. (Elektronisk) Stockholm: Regeringskansliet. Tillgänglig:
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/01/86/84/6de2900f.pdf> (30 s.)

Regeringskansliet (2008). *Regeringens sida om mänskliga rättigheter*. Elektronisk. Tillgänglig:
<http://www.manskligarattigheter.gov.se> (100 s.)

Rosenberg, Marshall B. (2004). *Vi kan reda ut det!: fredliga och kraftfulla sätt att lösa konflikter: medling och*

konflikthantering med hjälp av Nonviolent communication. Svensbyn: Friare liv konsult. (31 s.)

Sahlström, Jenny. (2006). *En utmaning för heteronormen – lärares kunskapsbehov och ansvar inom områdena sexuell läggning och homofobi*. (Elektronisk) Stockholm: Under ytan. Tillgänglig: http://app.rfsl.se/apa/37/public_files/UY_En_utmaning_for_heteronormen.pdf (36 s.)

Sandell, Klas, Öhman, Johan & Östman, Leif (2003). *Miljödidaktik: Naturen, skolan och demokratin*. Lund: Studentlitteratur. (214 s.)

Secretariat of the Convention on Biological Diversity (2000). *Sustaining life on Earth. How the Convention on Biological Diversity promotes nature and human well-being*. (Elektronisk) Montreal: Secretariat of the Convention on Biological Diversity.
Tillgänglig: <http://www.cbd.int/doc/publications/cbd-sustain-en.pdf> (20 s.)

Singer, Peter (2009). *Det liv du kan rädda*. Stockholm: Fri tanke. (15 s.)

Skolverket (2000). *Grundskolans kursplaner och betygskriterier*. Stockholm: Stockholm: Fritzes offentliga publikationer. (112 s.)

Skolverket (1998). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet*. Stockholm: Stockholm: Fritzes offentliga publikationer. (19 s.)

Skolverket (1998). *Läroplan för förskola, Lpfö 98*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer. (16 s.)

Skolverket (2003). *Att undervisa elever med svenska som andraspråk – ett referensmaterial*. (Elektronisk) Stockholm: Liber distribution.
Tillgänglig: http://www.sit.se/pagedownload/Specialpedagogik/Methodmaterial/Spr%E5klig+och+kulturell+m%E5ngfald/Undervisning/Att_undervisa_elever_med_svenska_som_andraspr%E5k.pdf (107 s.)

Skolverket (2006). *Nya allmänna råd för likabehandling*. Stockholm: Skolverket. (36 s.)

Skolverket (2002). *Hållbar utveckling i skolan*. (Elektronisk) Stockholm: Skolverket.
Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=925> (154 s.)

Skolverket (2008). *Flerspråkighet i förskolan - ett referens- och metodmaterial*. Stockholm: Liber distribution. (190 s.)

SOU 2001. *En uthållig demokrati – politik för folkstyrelse på 2000-talet*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer. (30 s.)

UD info (2006). *Konventionen om barnets rättigheter*. Stockholm: Regeringskansliet. (60 s.)

Åberg, Ann. & Lennz Taguchi, Hillevi (2007). *Lyssnandets pedagogik*. Stockholm: Liber. (152 s.)

Öhrn, Elisabeth (2002). *Könsmönster i förändring? En kunskapsöversikt om unga i skolan*. Stockholm: Liber. (94 s.)

Välj en av följande titlar:

Alakoski, Susanna (2006). *Svinalängorna*. Stockholm: Bonnier Förlag. (260 s.)

Bakhtiari, Marjaneh (2006). *Kalla det vad fan du vill*. Stockholm: Ordfront. (298 s.)

Can, Mustafa (2006). *Tätt intill dagarna*. Stockholm: Nordstedts förlag. (296 s.)

Litteratur för det sammanfattande projektarbetet

Doveborg, Elisabet & Pramling, Ingrid (2000). *Att förstå barns tankar: Metodik för barnintervjuer*. (3:e upplagan). Stockholm: Liber. (88 s.)

Kullberg, Birgitta (2004). *Etnografi i klassrummet*. Lund: Studentlitteratur. (16 s.)

Lökken, Gunvor. & Söbstad, Frode. (1995). *Observation och intervju i förskolan*. Lund: Studentlitteratur. (50 s.)

Lantz, Annika. (1993). *Intervjumetodik. Den professionellt genomförda intervjun*. Lund: Studentlitteratur. (90 s.)

Stukát, Staffan (1996). *Grundkurs i statistik för lärare*. Lund: Studentlitteratur. (28 s.)

Trost, Jan. (2001). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur. (34 s.)

Delkurs 2: Specialpedagogiska perspektiv, 7,5 hp

Andersson, Inga (1999). *Samverkan för barn som behöver*. Stockholm: Folksam. (245 s.)

Engström, Arne (2003). *Specialpedagogiska frågeställningar i matematik: en introduktion*. (Arbetsrapporter vid Pedagogiska institutionen). Örebro: Örebro universitet. (58 s.)

Engström, Arne (2008). Matematiksvårigheter ignoreras. *Specialpedagogik* nr 4, (s. 42-44). Tillgänglig: www.specialpedagogik.net/default.asp (3 s.)

Evenshaug, Oddbjorn & Hallen, Dag (2001). *Barn- och ungdomspsykologi*. Lund: Studentlitteratur. Kap 2, 3, 13, 14, 15, 17 och 18. (170 s.)

Kinge, Emilie (2000). *Empati hos vuxna som möter barn med särskilda behov*. Lund: Studentlitteratur. (131 s.)

Persson, Bengt (2008). *Elevers olikheter och specialpedagogisk kunskap*. Stockholm: Liber. (160 s.)

Samuelsson, Stefan (2006). Skriftspråklig utveckling och dyslexi. I Bjar, Louise (red.) *Det hänger på språket! Lärande och språkutveckling i grundskolan*. Lund: Studentlitteratur. (s. 373-400). (28 s.)

Skolverket (2001). *Tre magiska G:n. Skolans insatser för elever med funktionshinder*. Stockholm: Liber. Tillgänglig: www.skolverket.se/publikationer?id=866 (53 s.)

Skolverket (2008). *Allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram*. Stockholm: Fritzes. Tillgänglig: www.skolverket.se/publikationer?id=1786 (28 s.)

Svenska Unescorådet (2006). *Salamanca deklARATIONEN och Salamanca + 10*. Svenska Unescorådets skriftserie. (59 s.)

Vetenskapsrådet (2006). *Den hemliga koden: aktuell forskning om läsning*. Stockholm: Vetenskapsrådet. (139 s.)

Valbar litteratur

Skönlitterär bok inom området (ca 150-200 s).